

De zin en onzin van wetenschappelijke congressen

Koos-jan de Jager

Wetenschappers reizen heel wat af. Ook ik doe daaraan mee. Afgelopen jaar bezocht ik enkele congressen in Nederland en een congres in Duitsland. Ook voor komend jaar staan er weer enkele gepland. Soms bekruipt je het gevoel dat al die congressen niet zo zinvol zijn. Het kost je enkele dagen om naar lezingen te luisteren waarvan je van tevoren eigenlijk weinig verwacht. Tijd die je ook kon besteden in een archief of met een conceptversie van een nieuw hoofdstuk. Soms zijn die lezingen totaal niet interessant of komt de onderlinge interactie nauwelijks op gang. Ik herinner me bijvoorbeeld een historicus die na zijn lezing op de voorste rij stoelen ging zitten en even later luid lag te snurken.

Toch blijven conferenties een belangrijk onderdeel van het academische werk. Ze voorzien in een behoefte. Conferenties zijn dé plaats om nieuwe inzichten te lanceren en nuttig commentaar te ontvangen, om nieuwe contacten te leggen en om universiteiten, onderzoeksinstituten of tijdschriften op de kaart te zetten. Eveneens is het contact met collega-onderzoekers van groot belang, wellicht nog wel belangrijker dan de inhoud van de conferentie zelf. Nieuwe contacten worden gelegd, oude banden weer aangehaald. Onder de lunch worden eenvoudig nieuwe plannen gesmeed voor nieuwe conferenties. Als jonge historicus keek ik daar van op: gaat het maken van nieuwe afspraken over congressen, onderzoeksprojecten of publicaties zo gemakkelijk? Ja, verklaren ervaren wetenschappers dan lachend, zo gaat dat dus.

Waarover ik mezelf als nieuwkomer eerst verbaasde, daar deed ik al snel volop aan mee. Zo ontmoette ik in op een conferentie in Siegen, waar ik een lezing gaf over de bezwaren tegen vaccinatie onder bevindelijk gereformeerde soldaten tijdens de Indonesische oorlog, een hoogleraar van de theologiefaculteit in Helsinki. We praatten tijdens de conferentie al een poos over de verschillen en overeenkomsten tussen Nederland en Finland. Enkele weken later ontving ik een uitnodiging om naar Helsinki te komen om een lezing te geven over mijn onderzoek voor studenten van de universiteit aldaar. En zo was ik, enkele maanden na de presentatie in Siegen, op bezoek in Helsinki. Een volgend bezoek staat alweer op de planning.

Veel meer inspanning kost het organiseren van een congres. De redactie van het tijdschrift *Trajecta* organiseerde in 2019 een conferentie in Ossendrecht. Voor mij waren een paar lezingen echt interessant, maar meer nog genoot ik van de contacten met onderzoekers. Van een van hen had ik in de periode voorafgaand aan het congres diverse boeken gelezen. Ze bleken van groot belang te zijn voor mijn onderzoek. Onze onderzoeken bleken allerlei raakvlakken te hebben, waarover we tijdens het congres konden doorpraten. Ook hij nodigde mij uit om een bijdrage te leveren aan een van zijn conferenties. Dankzij zulke contacten en nieuwe uitdagingen kan een conferentie niet zinloos zijn. Sterker nog, het motiveert om nieuwe conferenties te bezoeken en te organiseren.